LITERATURA SI OPERA LITERARA

1)Literatura
2)Literatura si conceptul de literatura
3)Opera literara
4)Imaginea artistica

1)Literatura(cuvantdin latinescul litera=litera,scriere)defineste totalitatea scrierilor dintr-o limba si din toate domenile.In acest sens vorbim de literature artistica(beletristica),literatura stiintifica de specialitate.In sens restrans prin literatura intelegem totalitatea creatilor literare beletristice ,ce reprezinta arta cuvantului realizata prin valorificarea functiei expresive a limbii.

2)Literatura este o arta a cuvantului(cuvantul "arta" vine din latinescul *ars-artis* care in sensul larg al cuvantului denumeste o activitate specifica omului care are drept scop,producerea unor valori estetice si care foloseste mijloace de exprimare cu caracter specific.Literatura este o arta a cuvantului ca dansul,picture,sculptura.Artele se deosebesc intre ele dupa materialul folosit si dupa tipul de comunicare.Literatura nu este posibila decat in interiorul actului de comunicare nonverbale pe cand celelalte arte au in comun comunicarea nonverbala si imagini nonverbale.

3)Opera literara este o lucrare originala cu valoare estetica ce creaza un univers imaginar si coerent prin valorificarea tuturor valentelor limbajului artistic.

4)Imaginea artistica . Orice opera artistica fiind produs al fantaziei creatoare are la baza imaginea artistica.**Imaginea artistica** este modalitatea prin care arta isi exercita functia de cunoastere.Prin ea se realizeaza reflectarea artistica a realitatii prin cuvantul culorii,sunete,etc.Ea este produsul imaginatiei creatoare care presupune crearea noului,realizarea unui univers fictiv al operei sale pentru o forma unica,inconfundabila.Imaginatia creatoare inseamna fantazie,capacitate propie artistului.

referat.clopotel.ro

REALITATE SI FICTIUNE IN OPERA LITERARA

Rezultatul procesului imaginativ este **fictiunea**.Acest concept este rezultatul unui proces imaginativ care presupune utilizarea unor elemente din realitate pentru crearea unei lumi noi care nu se suprapune,nu se confunda cu realitatea ci o recreaza,o concureaza.

In opera literara fictiunea se impleteste cu realitatea.Scriitorul recreaza realitatea care este transfigurata prin prisma autorului,conform propriei sale viziuni artistice.

Viziunea artistica. Orice autor are propia sa viziune,modul sau propriu de a-si imagina lumea,asa cum rezulta din insasi opera sa.Aceasta perspectiva proprie oricarui scriitor se numeste viziune artistica.

Textul fictional

Trasaturile textului fictional:

Textul fictional are trasaturi care decurg din faptul ca are la baza imaginea artistica.Acestea sunt:
-caracterul fictional al lumii reprezentate,autorul nu copiaza realitatea ci o recreaza,o reprezinta in maniera proprie(referentul este fictional)
-organizare speciala a comunicarii,diferita de cea a comunicarii obisnuite,tipul de comunicare specific textului fictional este comunicarea solemna
-o forma lingvistica deosebita manifestata prin limbajul figurat
-textul constitue o expresie a autorului,o exteriorizare cat mai personala,originala starii sale affective,caracter subiectiv,perspective subiectiva
-exprima un adevar general sub aparenta unui adevar particular prin simboluri ale umanului apartinand unei ordini a esteticului.
-se adreseaza sensibilitatii receptorului prin imagini artistice
-limabajul are un caracter specific(cuvintele sunt folosite cu sensul lor figurat)

Textul nonfictional

Trasaturile textului nonfictional(nonliterar):

-nu are la baza imaginea artistica
-referentul este nonfictional
-limbajul este riguros,cuvintele sunt folosite cu sensul lor propriu(denotative),limbajul pastrandu-si functia lui tranzitiva de comunicare(autorul comunica nu se comunica)
-se adreseaza ratiunii receptorilor

referat.clopotel.ro

STRUCTURA OPEREI LITERARE

Compozitia-reprezinta modalitatea organizarii diferitelor elemente ale operei literare intr-o structura unica si semnificativa.

Titlul-este un mijloc conventional de identificare a operei.A fost utilizat inca din antichitate, insa s-a generalizat abia in secolul al-VI-lea odata cu inventarea tiparului,ca un mijloc de a distinge opera dar si ca un avertisment asupra continutului ulterior al acesteia.Ex:in opera lirica titlul poate fi o metafora,un simbol care concentreaza semnificatiile intregului text care are legatura cu continutul.Uneori acest titlu poate fi chiar primul vers,o parte din acest vers sau un cuvant care repetat pe parcusul intregii poezii dobandeste valoare de laitmotiv,dobandind semnificatii simbolice.
In opera epica **titlul** poate fi dat de personajul eponim al scrierii.Ex: "Ion" de Liviu Lebreanu "Baltagul",poate fi un simbol,poate concentra semnificatiile textului.

Tema este aspectul cu caracter de generalitate care sta la baza operei literare si in jurul careia se dezvolta o intreaga lume imaginara.Asupra acestui aspect general al realitatii se concentreaza atentia scriitorului in cuprinsul operei sale.Ea poate fi sintetizata in termini abstracti precum:dragostea,natura,viata,moartea ,destinul,copilaria,etc.Poate fi exprimata explicit dar in majoritatea cazurilor ramane implicita decurgand din revenirea motivelor.Tema in opera literara depinde de preferintele autorului pentru anumite teme,de epocile literare sau de curentele literare.Ex:M.Eminescu poet romantic inspirit de temele si motivele cultivate de romantici a abordat teme ca natura,iubirea,conditia omului de geniu,folclorul.

Ideea –fiecare opera literara cuprinde o anumita conceptie a scriitorului fata de problemele vietii.Aceasta este ideea scrierii.Ex:in balada populara "Miorita"tema este atitudinea omului in fata mortii iar ideea este comuniunea om natura.In poemul "Luceafarul"de M.Eminescu tema este conditia omului de geniu iar ideea este ca geniul nu poate fii nici fericit ,nici inteles de semenii lui.

Motivul literar-reprezinta modalitatea prin care se realizeaza tema unei opera literare .El poate fi o situatie cu **caracter de generalitate**(Ex:incercarile la care este supus personajul din basm),o maxima sau o formula care se repeat in momente variate ale aceleiasi opera sau in creatii diferite("fortuna labilis-soarta schimbatoare,vanitas vanitatum ,omnea vanitas-desartaciunea desertatoare,totul este desartaciune,tempus irreparabile fuget-timpul trece sin nu se mai intoarce).Fiecare tema isi subinsumeaza un anumit numar de motive revenind in momente diferite ale aceleiasi opere,motivul se imbogateste de fiecare data cu noi sensuri
In opera epica sau dramatica motivele sunt reprezentate de situatii,in timp ce opera lirica apeleaza la obiecte,maxime sau numere simbolice(Ex de motiv literar:in lirica eminesciana timpul,cadrul,luna,stelele,lacul,etc.)

referat.clopotel.ro

Lait motivul-motivul care se repeta pentru o anumita opera literara sau in totalitatea operelor unui autor dobandind de fiecare data noi semnificatii.Motivul central al unei opera literare care constitue un liant al structurii operei literare se numeste lait motiv.Ex:in opera eminesciana timpul cu toate dimensiunile sale:timp obiectiv,subiectiv,"tempus irreparabile fuget" si altele devin un lait motiv.

Incipitul-este o formula de inceput care se tine minte,este inceputul unei opera literare care exprima sau sugereaza in mod concis semnificatia intregului text.Exemplu de incipit:in poezie primele cuvinte,primele versuri,prima secventa poetica.In opera epica sau dramatica descrierea mediului,fixarea locului si a actiunii,referirea la un eveniment anterior sau la unul in desfasurare,un dialog prin care se intra in actiune etc.Incipitul poate varia de la autor la autor sau in functie de tipul de tipul de text,poate fi brusc(exabrupto).Se poate realize sub forma unui prolog sau poate fi pus in relatie cu finalul,in basm el este reprezentat de formula initiala specifica basmului.

Prologul-este partea de inceput a operei literare in cuprinsul careia se anunta tema acesteia si se introduce termenii conflictului,prologul are rolul de a genera atmosfera si a incita imaginatia cititorului.Uneori prin prolog sunt anticipate chiar anumite momente ale actiuni.Poate aparea fie ca un monolog expozitiv al autorului fie ca un dialog al personajelor.

Finalul-este partea de sfarsit a unei opera literare care evidentiaza viziunea scriitorului asupra reprezentarii operei si asigura coerenta elementelor care compun intregul si viziunea artistica ca o concluzie ce asigura unitatea textului.El realizeaza deschiderea spre lumea cititorului pentru ca finalul unei opera literare poate sugera posibilitatea de a continua actiunea(in opera epica si dramatica).Indiferenta fata de elementele realatate (in opera epica sau dramatica sau o concluzie ce rezuma atitudinea autorului fata de sentimentele exprimate de scrieri etc. (opera lirica).In opera epica sau dramatica finalul nu coincide intodeauna cu deznodamantul(in romanul "Ion"de Liviu Lebreanu deznodamantul este reprezentat de moartea protagonistului iar finalul de sarbatoarea satului.Finalul poate fi reprezentat de o descriere care reia incipitul (ex:in romanul "Ion si padurea spanzuratilor"de L.L),fie de un dialog sau o replica prin care se rezuma lumea fictiunii(ex:finalul in nuvela "Moara cu noroc"reprezentat de cuvantul batranei).Prefigurarea unor evenimente care nu mai sunt relatatate(finalul in romanul "Enigma Otiliei")

Epilogul-este in opera literara partea finala cu valoare de concluzie(in opera epica sau dramatica).Rolul sau este acela de a sublinia ideea principala a operei sau de a clarifica evolutia ulterioara a personajelor(ex:in romanul "Enigma Otiliei" de G.Calinescu intalnirea lui Felix cu Pascalocol)
Atat prologul cat si epilogul nu sunt elemente obligatorii in compozitia operei literare,functiile acestora fiind as asigurate in absenta lor de incipit si final.

referat.clopotel.ro

OPERA EPICA

Trasaturile operei epice sunt:
-modul de expunere predominant este naratiunea ca in orice opera epica,dar ea se imbina se imbina maiestrit cu descrierea,cu dialogul,prin care scriitorul pune in lumina insusirile personajelor.
-autorul isi exprima in mod indirect ideile,sentimentele,trairile
-foloseste persoana a-III-a
-autorul creaza personaje care ii poarta ideile,sentimentele
-opera epica are actiune organizata in mai multe momente:expozitiune,intriga,desfasurarea actiunii,punctual culminant,deznodamant si ca in orice opera epica autorul se detaseaza de subiect si nareaza obiectiv intamplarile care se desfasoara intr-un anumit timp si spatiu

Subiectul in opera epica si momentele subiectului:

Subiectul-totalitatea faptelor si evenimentelor dintr-o opera epica.
Momentele subiectului:

Expozitiunea:fixeaza coordonatele spatio-temporale,incluzand si prezentarea anumitor personaje(cadrul actiunii)

Intriga:reprezinta elementul,situatia care declanseaza conflictul

Desfasurarea actiunii:urmareste evolutia conflictului prin fapte si intamplari

Punctul culminant:se defineste ca momentul cel mai tensionat in care conflictul ajunge la intensitatea maxima

Deznodamantul:aduce solutionarea conflictului si incheierea actiunii.

Concepte de perspectiva narativa in opera epica si instantele comunicarii narative

Perspectiva narativa-desemneaza centrul de orientare al cititorului pe baza opozitiei narator-personaj prin doua tipuri narative(doua perspective sau doua puncte de vedere)

1.Tipul narativ auctorial-are ca centru de orientare al cititorului naratorul in calitatea sa de narator al actiunii,este specifica naratorului omniscient si obiectiv si naratiunii la persoana a-III-a.Discursul narativ este obiectiv.

2.Tipul narativ actorial-(perspectiva narativa actoriala)punct de vedere actorial.Desemneaza ca centru de orientare naratorul in calitatea sa de creator al naratiunii(naratorul personaj).Este caracteristic naratiunii la persoana I,se caracterizeaza prin existenta unui narator present si ca personaj(actor)Discursul narativ este subiectiv.

Instantele comunicarii narative:autorul,cititorul,naratorul si personajul

Autorul-este persoana care creaza opera literara in care isi exprima sentimentele,ideile.

Autorul concret-este creatorul real al operei literare, o personalitate independenta de opera literara cu propria biografie,el apartine lumii reale nu celei fictionale,deci traieste intr-o anumita epoca istorica.

Autorul abstract-este o versiune a autorului concret proiectata in opera.El este creatorul lumii operei in care isi exprima in mod indirect o anumita viziune asupra lumii,care se deduce din tema abordata,subiect,idei,personaje

Cititorul-este cel caruia ii este destinata opera literara.

Cititorul concret-este destinatarul,receptorul operei literare,o persoana reala care traieste intr-o anumita epoca istorica diferita de cea a autorului concret.

Cititorul abstract-este destinatarul pe care opera literara il presupune,il proiecteaza si il contine implicit.El este imaginea ideala a receptorului capabil sa realizeze o lectura corecta,corespunzatoare.

Naratorul-este o instanta intermediara intre autor si el ce relateaza evenimentele,este o instanta tipica textului narativ literar.
Caracteristici:
-este cel care povesteste o intamplare
-nu se confunda cu autorul,este o figura autonoma creata de autor ca si personajele.
-cand naratiunea este la persoana I devine el insusi personaj,care apare in text si preia functia narativa(autorul abstract este cel care a creat universal operei pe cand naratorul este cel care comunica istorisirea)

Tipuri de narator:
Naratorul omniscient-este tipul de narator care domina universal operei,stie totul despre personaje si intamplarile pe care le relateaza despre personaje.Acesta poate dezvalui gandurile ascunse ale personajelor,

Omniscienta se realizeaza fie prin interventii directe si explicatii,fie prin comentarii si generalizari facute dintr-o perspectiva neutra.

Naratorul obiectiv-relateaza voit,neutru si impersonal,nu intervine prin comentarii sau explicatii.

Naratorul personaj-este tipul de narator implicat direct in succesiunea evenimentelor.El participa direct la actiune de cele mai multe ori ca personaj principal.

Naratorul martor-este tipul de narator care asista in totalitate sau numai partial la intamplari.El ia parte la actiune ca personaj secundar,are statutul de observator si este prezent in momentele cheie ale actiunii.

Naratorul confident(colpotor)-este tipul de narator caruia i s-a relatat povestirea pe care la randul sau o istoriseste.El relateaza o actiune la care nu a participat dar in care se implica afectiv.

Narator mesager-este tipul de narator care transmite mai departe povestirea auditoriului din text.

Narator ordonator-este tipul de narator care isi asuma rolul de ordonator al scenariului epic(Ex:comisul Ionita din volumul "Hanul Ancutei" de M.Sadoveanu)

Narator reprezentabil-este tipul de narator care sugereaza discret perspectiva autorului textului asupra faptelor prezentate.

Naratorul creditabil-este cel care actioneaza si vorbeste in conformitate cu regulile care ordoneaza lumea operei.El dezvaluie ceea ce stie despre faptele relatate.

Naratorul necreditabil-este cel care nu dezvaluie tot ce stie despre intamplarile relatate.El nu divulga anumite fapte sau detalii.

Personajul
Ce este personajul?
Modalitati de caracterizare
Clasificarea personajelor

1.Personajul-este o categorie fundamentala a operei epice sau dramatice.Acesta ocupa locul principal in sistemul operei literare,este o individualitate infatisata dupa realitate,insa este rodul fictiunii(persoana din realitate devine in opera literara personaj)

Constructia personajului se realizeaza prin asocierea a doua dimensiuni:sociala,exterioara si psihologica interioara.

Clasificari si tipologii:
a)Dupa locul si importanta lor in structura textului:principale,secundare,episodice
b)Dupa semnificatia epica:pozitive si negative
c)Dupa punctul de vedere al raportului cu realitatea avem:personaje autobigrafice,istorice,legendare,fantastice,alegorice,etc.
d)In functie de profunzimea analizei pshihologice putem avea personaje:complexe,unilaterale,analizate dintr-un punct de vedere,contradictorii,dilematice
e)Dupa "rolurile"interpretate:protagonist,personaj oglinda(in conceptia caruia si in atitudinea caruia eroul central se regaseste),personaj confident(cel care asculta si indeamna eroul principal in actiunea lui)

Modalitati de realizare si caracterizare:
Caracterizarea prin nume(numele unui personaj poate fi semnificativ iar atunci cand da si titlul operei se numeste personaj eponim
Caracterizarea directa realizata de:
a)narator prin portret fizic sau moral,comentarii,aluzii,vestimentaie,etc.
b)autocaracterizarea facuta de personajul insusi prin marturisiri si autoanalize
c)facuta de alte personaje prin marturisiri,descrieri,etc.

Caracterizarea indirecta dedusa din:
a)actiunile,atitudinile,opiniile exprimate de personaj
b)mediul in care traieste(orasul,casa,interiorul,familia,grupul social)
c)limbajul folosit
d)emblema care poate fi un obiect al personajului,un detaliu vestimentar sau de limbaj,un loc sau timp,semnificative pentru personaj

Suprapersonajul este o realitate cu functie simbolica,un loc,un eveniment,un obiect care are valoare centrala,determinand actiuni importante si se afla in relatie cu personajul principal caruia ii configureaza destinul(Ex:hanul din volumul “Hanul Ancutei” este un suprapersonaj,asemenea fantanei din povestirea “Fantana dintre plopi”de Sadoveanu,moara din “Moara cu noroc” de I.Slavoci este un suprapersonaj)

Portretul-reprezinta descrierea unui personaj prin trasaturi care permit identificarea si analiza acestuia.
Tipuri de portret:

a)Portretul fizic(exterior)descrie trasaturile fetei,tinuta,imbracamintea,silueta,vocea,etc.Este realizat printr-un vocabular concret.

b)Portretul pshihologic,moral,interior,descrie trasaturile morale,calitati si defecte,gesturi,aptitudini,etc.Este realizat mai ales printr-un vocabular abstract

c)Portretul mixt cuprinde descrierea trasaturilor fizice si morale.

d)Portretul generalizator cuprinde descrierea unei intregi categorii de oameni(descrie personajul colectiv)

referat.clopotel.ro

Poezia

Concepte:

Arta poetica este o creatie literara in care autorul isi exprima conceptia sa despre arta(despre rolul artei,misiunea creatorului etc.)

Concepte legate de poezie/Structura textului poetic:

1)Definitia poeziei

2)Genul liric

Poezia(-termenul vine din latinescul "poesis"in traducere creatie),este opera literara cu anumite caracteristici formale ,vers,strofa,rima,ritm,care exprima un sentiment,o idée,o emotie prin imagini artistice.Poezia poate fi lirica sau epica.

Genul liric-este domeniul confesiunii(eul liric se comunica)

-se caracterizeaza prin subiectivism,sentimentele sunt traite cu intensitate si sunt exprimate in mod direct

-compozitia unui text liric urmareste sentimentele,gandurile,ingradatia si succesiunea lor

-foloseste forma versificata in exprimare

-este prin excelenta domeniul exprimarii figurate

Structura textului poetic.

Eul liric si raportul autor-poet-eul liric

Eul liric(sintagma obtinuta prin substantivizarea pronumelui personal de persoana I singular)desemneaza individualitatea creatoare care nu se confunda nici cu persoana lui reala,nici cu biografia lui.Este o instanta neidentificabila prin care se face auzita vocea poetului,atunci cand rosteste "eu" vocea lirica ne impune adevarul ei subiectiv pentru ca desi se afirma ca in poezie **"eu" este altul** putem presupune ca acela care rosteste "eu"intr-o poezie lirica vorbeste despre sine.

Tipuri de lirism.Relatia dintre ce se spune sic el care spune poate fi :

a)de identificare,lirism subiectiv

b)cu posibilitatea obiectivari in diferite personaje liric,in cuvantul "mastile eului liric"

a)Lirismul subiectiv-este cunoscut si sub denumirea de lirica celui de tip confesiv printr-un discurs liric la persoana I prin care poetul isi exprima direct puternice trairi sufletesti(Ex:"Mai am un singur dor" de M.Eminescu,"Eu nu strivesc corolla de minuni a lumii" de L.Blaga,"Flori de mucegai" de Tudor Arghezi,"Plumb"de G.Bacovia)Adesea discursul liric,care in unele poezi este ascuns,impersonal,marcat grammatical prin persoana a-III-a reprezinta tot lirismul subiectiv,printr-o perceptie subiectiva asupra realitatii,sentimente prin intermediul cadrului natural

b) Lirismul obiectiv se defineste prin discursul liric in care autorul comunica cu cititorul prin intermediul unor masti si a unor personaje lirice."Lirica mastilor" intr-un astfel de text poetic,poetul isi exprima sentimentele sale sub o masca straina(Ex"poezia "Glosa" de M.Eminescu unde eul liric nu se poate identifica cu nici un personaj liric iar vocea care comunica este impersonala si obiectivata"Vremea trece,vremea vine/Toate-s vechi si noua toate"

referat.clopotel.ro

Lirica rolurilor-apare mai ales in discursul de tip narativ in care putem identifica un fir epic(in acest caz poetul se asimileaza cu unul sau mai multe personaje lirice,Ex:poeziile studiate de T.Arghezi,poeziile de dragoste ale lui G.Cosbuc,poemul "Luceafarul",considerat o sinteza a vocilor sale,autorul exprimandu-se prin personaje lirice devenite simboluri(Ex:luceafarul symbol al absolutului,al finite superioare fata de imparat,symbol al omului obisnuit incapabil sa-si depaseasca sfera.

Poezia
1.Caracteristicile limbajului poetic sunt:expresivitatea,ambiguitatea si sugestia.Ele se leaga de imaginea artistica(imaginarul poetic)
2.Imaginea artistica
3.Procedeele artistice,figurile de stil:
-sintactice si de constructie:enumeratia,repetitia,paralelismul sintactic,referentul,simetria,antiteza(figura de opozitie)interogatia retorica,invocatia retorica,figura de adresare,exolamatia retorica
-semantice:epitetul,compozitia,metafora,simbolul,oximoronul(figura de opozitie),personificarea,alegoria,sintezia
-de insistenta:hiperbola
-de sunet:aliteratia,asonanta
4.Elemente de versificatie(de prozodie)
*Strofa==>o grupare de versuri,de obicei cu sens unitar
-monoversul(1 vers)
-distihul(2 versuri)
-tertetul(3 versuri)
-catrenul(4 versuri)
-cvinaria(5 versuri)
-sextina(6 versuri)
-polimorfa(de la 7-12 versuri)
Versul(stihul)➔de obicei urmand dintr-o poezie ,poate fi construit dintr-un singur cuvant
*Versul alb➔este versul fara rima
*Versul liber➔este versul fara rima,fara ritm(a fost cultivat de George Bacovia,T.Arghezi,Lucian Blaga etc.)
***Masura metrica**➔totalitatea silabelor dintr-un vers

***Ritmul**➔succesiunea regulata a silabei accentuate si neaccentuate dintr-un vers
-troheul(_ _)
-iambul(_ _)
-dactilul(_ _ _)
-amfibrahul(_ _ _)
-anapestul(_ _ _)
-poemul(_ _ _ _)
-coriambul(_ _ _ _)

Rima➔ potrivirea muzicala,eufenica a sunetelor de la sfarsitul a doua sau mai multe versuri,incepand cu ultima vocala accentuate

referat.clopotel.ro

CURENTE LITERARE

Curentul literar-este o grupare larga de scriitori si opere literare care se inrudesc prin trasaturi comune care decurg din preferinta pentru anumite teme si motive literare,pentru anumite personaje sau modalitati artistice.
Principalele curente literare sunt:clasicismul,romantismul,realismul,naturalismul,expresionismul,parnaxianismul,simbolismul si altele.

REALISMUL

Realismul este un curent literar care a aparut la mijlocul secolului al-XIX-lea,ca o reactie partial antiromantica.Termenul provine din limba franceza "realiscu"derivat din cuvantul "reel"in traducere real.Ca si in cazul clasicismului si romantismului si realismul este o atitudine estetica eternal,in sensul ca elemente realiste au existat din totdeauna si vor exista

Trasaturile specifice realismului(estetica realismului):
-spre deosebire de clasicism si romantism,realismul nu a avut un manifest program in care sa fie sintetizate trasaturile acestuia,dar chiar in absenta acestui manifest program realismul are estetica sa proprie.
-scriitorii realisti isi propun studiul realitatii
-genul literar preferat este epicul iar speciile literare cele mai cultivate sunt nuvela si romanul,care descrie viata intr-un limbaj caracteristic tuturor mediilor sociale iar realitatea observata este "asa cum este si altfel decat este"Opera realista devine astfel mai reala decat realitatea insasi
-acest program al scriitorilor realisti ogilndeste urmatoarele trasaturi:obiectivitatea,tipictatea,veridicitatea(respectarea adevarului,principiul verosimilului),si caracterul critic,iar personajul realist provine din toate mediile sociale ,este personajul tipic(reprezentativ pentru o intreaga categorie de indivizi)care evolueaza in imprejurari tipice.

CLASICISMUL

1.Termenul de classic.
2.Clasicismul,trasaturi specifice.

1.Cuvantul **"clasic**"este folosit in mai multe sensuri:pentru a defini cultura antica si in acest sens scriitorii antici sunt clasici,pentru adenumi modele,personalitati,exemple si in sensul acesta clasici sunt :Eminescu,Creanga,Caragiale,Slavici si pentru a defini apartenenta unui scriitor la curentul literar cunoscut sub denumirea de clasicism

2.Clasicismul este un curent literar care a aparut mai intai in Franta in secolul al-VII-lea de unde s-a raspandit si in celelalte tari ale lumii.Teoreticianul acestui curent a fost francezul

referat.clopotel.ro

Nicolas Boileau,care in studiul sau intitulat:"Arta poetica"a sintetizat intr-un program trasaturile clasicismului.Modelul ales de clasici pentru idealul de cultura si literatura si care intruchipa idea de perfectiune specifica clasicismului a fost antichitatea Greco-latina.Scriitorii clasici alegandu-si ca ideal perfectiunea si-au construit acest ideal printr-un nou concept de literatura,o literatura care sa exprime frumosul,binele si adevarul,care sa impleteasca utilul cu placutul si sa il moralizeze pe om,sa-l determine sa traiasca sentimente inalte,nobile.O astfel de literatura impune si un nou model de personaj,personajul clasic care sa intruchipeze exemplar un ideal,model de echilibru,perfectiune si ratiune.Un astfel de personaj isi domina sentimentele prin echilibru,ratiune si obiectivare(detasare)intre iubire,pasiune si datorie,el alege intodeauna datoria.Majoritatea personajelor clasice sunt alese din randul nobilimii sau al casei regale.Pe parcursul operei personajul clasic este dominat de o singura trasatura de caracter care ramane neschimbata,si anume caracterele clasice.
(ex:avarul,prostul,inganfatul)Clasicii prefera anumite specii literare ca fabula,oda,satira,tragedia,comedia iar in dramaturgie au impus regula celor 3 unitati(unitatea de timp,de loc,si de actiune)
Natura in scrierile clasice este doar un element de decor,este natura frumoasa,natura,cadru,fara nici o legatura cu sentimentele fiintei umane.
Compozitia unei opere clasice se caracterizeaza prin:riguare,simetrie,perfectiune,echilibru iar stilul este intodeauna inalt,armonios,echilibrat care nu permite folosirea unor cuvinte obisnuite,banale.

CLASICISMUL ROMANESC

In literatura romana din cauza conditiei specifice de ordin istoric dar si datorita stadiului de evolutie al culturii si literaturii,clasicismul nu a patruns in secolul al-VII-lea ca in celelalte tari europene ci cu mult mai tarziu abia la sfarsitul secolului al-VIII-lea si inceputul secolului al-XIX-lea.In esenta acest curent patrunde la noi in epoca prepasoptista si pasoptista si ca o trasatura specific romaneasca el coexista si patrunde in acelasi timp cu romantismul,pe care nu il respinge ci il asimileaza.Astfel in majoritatea operelor literare din epoca pasoptista(1830-1860)coexista trasaturile clasice cu cele romantice la acelasi scriitor si uneori chiar in cadrul aceleiasi opere(ex:Ion Eliade Radulescu a impartasit ideile clasicismului,a tradus "arta poetica" de Boileau si a manifestat trasaturile clasice insa a scris poemul romantic inspirit din folclor "Zburatorul".Grigore Alexandrescu este denumit de literatura un clasic de romantici si un romantic printre clasici ,prin faptul ca a abordat specii clasice dar si motive si teme romantice(ex:pentru scriitorul roman cele 3 mari curente literare :clasicismul,romantismul si realismul raman atitudini estetice permanente.

referat.clopotel.ro

ROMANTISMUL

1.Trasaturile romantismului
2.Romantismul romanesc

1.Ca si celelalte doua curente:clasicismul si realismul,ca atitudine estetica fundamentala,romantismul a existat din totdeauna,insa s-a cristalizat intr-un curent literar cu o estetica bine definita,atunci cand conditiile au devenit favorabile.

Romantismul a fost pregatit de o ampla miscare preromantica la sfarsitul secolului al-XVIII-lea si s-a cristalizeaza intr-un curent literar in primele decenii ale secolului al-XIX-lea mai intai in Anglia si Franta de unde se raspandeste si in celelalte tari ale lumii.

Trasaturile romantismului(estetica romantica):

Aparut ca o reactie impotriva regulilor rigide ale clasicismului,romantismul se defineste in opozitie cu acesta.Principalele sale trasaturi au fost sintetizate de scriitorul francez Victor Hugo in "Prefata la drama Crowel "devenita manifestul program de al romantismului.Prin aceasta prefata Victor Hugo a devenit teoreticianul acestui curent literar.

Ratiunii si echilibrului specifice clasicismului,romantismul opune fantezia creatoare,sensibilitatea,subiectivismul si evaziunea din prezent pe calea visului ,a somnului intr-un cadru nocturn(visul,somnul,noaptea sunt motive romantice)Romanticii sunt interesati de folclor,mitologie,traditii,istoria nationala si mitologia,sunt teme frecvent intalnite in literatura romantica,astfel iubirea este perceputa in latura ei tragica,asezata sub semnul implinirii,al durerii,dezamagirii iar natura este in concordanta cu starile afective exprimate.Motive sunt luna,stelele,izvoarele,cadrul sunt frecvente in literatura romana.Spre deosebire de natura clasica conceputa ca un element de decor,natura la romantici,personificata devine stare sufleteasca sau fiinta mitologica.Romantismul impune si un nou personaj opus celui clasic caracterizat prin ratiune,echilibru si dominarea sentimentelor,dimpotriva **personajul romantic** din antiteza,din lumini si umbre,din calitati si defecte este eroul exceptional care evolueaza in imprejurari extraordinare.In domeniul speciilor literare,romanticii nu se limiteaza doar la cultivarea speciei literare,scriitorul are deplina libertate in alegerea speciei literare,totusi romanticii prefera meditatia,elegia si impugn in literatura nuvela si romanul.In dramaturgie este cultivata mai ales drama istorica.In domeniul stilisticii romanticii au impus ca procedee artistice predominante antiteza si ironia.Scriitorul este liber sa utilizeze toate nivelurile limbii pentru realizarea atmosferei,a culorii locale,etc.

2.ROMANTISMUL ROMANESC

Fara ca sa fie o copie a romantismului universal,romantismul romanesc are specificul sau,trasaturile proprii adaugate la cele generale ale romantismului,confera acestui curent in literatura noastra specificul sau.

O prima trasatura este aceea ca la noi romantismul nu apare ca o reactie impotriva clasicismului,ci din potriva coexista cu acesta,astfel el apare in literatura romana odata cu clasicismul,la sfarsitul secolului al-XIX-lea.Elementele clasice se impletesc cu cele romantice in opera aceluiasi scriitor si uneori chiar in cadrul aceleiasi opere,astfel scriitorul Ion Eliade Radulescu si-a manifestat preferintele clasice,a trades arta poetica a lui Boileau,insa este si autorul poemului romantic inspirit din folclor intitulat "Zburatorul".Scriitori cum au fost

G.Alexandrescu sau V.Alecsandri au fost considerati de critica literara “clasici printre romantici si romantici printre clasici”.Ei au abordat atat specii clasice cat si specii literare romantice.M.Eminescu cel mai mare poet romantic roman impleteste armonios in scrierile lui pe teme si motive romantice viziunea clasica echilibrata,structura si stilul clasic armonios cu elemente romantice.Romantismul romanesc trebuie strans legat de perioada cand s-a impus epoca pasoptista(1830-1860)cu evenimentele care au dominat aceasta perioada,revolutia de la 1848 si unirea de la 1859,de aceea el este perceput ca un curent de renastere nationala si inceput de o noua literatura legata de idealurile timpului.

Istoricii literari au identificat trei etape importante in evolutia romantismului romanesc:

*Etapa preromantica coincide cu primii ani ai secolului al-XIX-lea si cu activitatea lui I.E.Radulescu si Gh.Asachi in domeniul dezvoltarii literaturii,teatrului romanesc si presei.Scriitori ca I.E.Radulescu,V.Carlova,Grigore Alexandrescu sunt interesati de folclor,istorie,si abordeaza in scrierile lor teme si motive romantice predominante ramanand nostalgia trecutului si tema romantica.

*Cea de a doua etapa coincide cu aparitia in anul 1840 a revistei “Dacia literara”infiintata de M.Kogalniceanu

*Ultima etapa cuprinde perioada postpasoptista dupa 1860 si se prelungeste pana in preajma primului razboi mondial.Scriitorul care domina aceasta ultima etapa este M.Eminescu iar prelungiri ale acestui curent se intalnesc in scrierile lui A.Macedonski,O.Goga,G.Cosbuc etc.

Revista “Dacia literara si romantismul romanesc

_ Aparuta in 1840 la initiativa lui M.Kogalniceanu “Dacia literara”este cea mai importanta revista a epocii pasoptiste.Asa cum arata si titlul revistei care sugereaza idea de untate,revista isi propune sa oglindeasca pe toti scriitorii romani,fie munteni,moldoveni sau ardeleni,sa fie un repertoriu general al literaturii romane.In primul numar al revistei,Kogalniceanu publica articolul intitulat “Introductie”care sintetizeaza principalele idei ale romantismului romanesc,de aceea el poate fi considerat manifestul program al romantismului romanesc.Importanta lui pentru literatura noastra putand fi comparabila cu aceea a manifestului program reprezentat de “Prefata la drama Crowel” a lui V.Hugo.**Idea fundamentala** care se desprinde din acest manifest program este **necesitatea unei literaturi nationale**.Kogalniceanu sustine idea unei literaturi nationale prin scrieri originale deoarece”traductiile nu fac o literatura si omoara duhul national”,Kogalniceanu nu respinge traducerile din alte limbi dar sustine faptul ca ele nu fac o literatura,de aceea scriitorii romani sunt incurajati sa scrie inspirandu-se din frumusetile patriei,istoria nationala,traditii si obiceiuri.Incurajand o literatura nationala,Kogalniceanu sustinea ca specificul national,idea de nationalitate sunt determinante pentru existenta unei literaturi nationale,deasemenea autorul introductiei aborda si idea de critica literara obiectiva,”nepartinitoare”,Kogalniceanu afirmand ca “v-a fi criticata cartea si nu autorul”.Ideile sustinute in “introductie” au generat curentul de renastere nationala,expresie a romantismului romanesc.La chemarea lui Kogalniceanu raspund toti marii scriitori ai timpului,astfel chiar in primul numar al revistei Costache Negruzzi a publicat nuvela istorica “Alexandru Lapusneanul”.Deasemenea G.Alexandrescu,V.Alecsandri,Bolintineanu,Alecu Ruso.N.Balcescu au raspuns chemarii lui Mihail.Kogalniceanu si prin scrierile lor au pus bazele unei literaturi noi,punctual de plecare al unei literaturi moderne care mai tarziu in epoca interbelica va fi perfect sincronica cu literatura universala.

UMANISMUL

1.Conceptul de umanism
2.Umanismul si renasterea
3.Umanismul romanesc
4.Umanismul si cronicarii.

1.Umanismul.
Prin **umanism** in sensul larg al cuvantului se intelege tot ceea ce este omenesc,formele fundamentale cele mai diverse de manifestare a omenescului,o atitudine pozitiva fata de om ca fiinta armonios dezvoltata din punct de vedere filozofic.Conceptul s-a inchegat in antichitatea Greco-latina,anticii au fost primii care si-au manifestat incredere in posibilitatile omului de a se perfectiona,ei identificau binele cu frumosul si adevarul pentru a-i exprima ceea ce este mai inaltator in fiinta umana.
2.Renasterea este o ampla miscare literara stiintica,culturala,cuprinsa intre secolele:XIV-XVI,fiind expresia cea mai tipica a gandirii umaniste prin dorinta de valorificare a traditiilor antichitatii si mai ales prin idealul omului universal.Aceasta atitudine se leaga de asezarea in centrul preocuparilor a perfectibilitatii fiintei umane armonios dezvoltata prin dobandirea unor calitati fizice si morale.Initial aceasta miscare s-a manifestat in Italia fiind reprezentata de Dante,Michelangelo,Da vinci,de unde s-a raspandit si in celelalte tari ale Europei cum au fost Spania prin Servantes,Anglia-Th.Mans,Franta-Francois Rabelais si tarile nordice-Erasmus din Rotterdam
3.Umanismul romanesc.
Ideile umanismului au aparut in tarile romane mai tarziu in secolul al-XVII-lea si la inceputul secolului al-XVIII-lea prin cronicarii moldoveni si munteni si Dimitri Cantemr considerat punctual culminant al umanismului romanesc si cel mai important scriitor umanism roman,personalitate de larga recunoastere europeana.Cu toate acestea exista in cultura noastra si manifestari umaniste din celelalte tari ale Europei,astfel Nicolaus Olahus este primul nostru umanist si scriitor in limba Latina ascendent din familia Draculestilor.Istoric si poet in limba Latina,el a avut legatura cu mari personalitati renascentiste si in special cu Erasmus din Rotterdam.Nicolaus Olahus este si autorul primei lucrari intitulate “Hungaria”in care pentru prima data un om de cultura roman abordeaza si argumenteaza originea romana a poporului nostrum,unitatea si latinitatea limbii noastre.Deasemenea se poate vorbi de o circulatie a ideilor renasterii in spatiul romanesc in secolul al-XV-lea si al XVI-lea cand apar cei dintai carturari romani instruiti in culturile clasice,cum au fost Nicolae Minulescu,spatarul si mitropolitii Varlaam si Dasoftei precum si voievozii luminati cum au fost Nea Goe Basarab sau Stefan cel Mare renumiti prin eforturile lor de a mobiliza energii capabile sa tina piept expansiunii otomane.
4.Umanismul si cronicarii
Cel mai important moment al umanismului romanesc este reprezentat in secolul al-XVI-lea si inceputul sec.al-XVIII-lea prin scrierea de cronici apartinand cronicarilor moldoveni si munteni prin care se disting cronicarii moldoveni G.Ureche si Miron Costin in sec.al –XVI-lea si Ion Neculce in sec al XVIII-lea urmand ca punctul culminant sa fie reprezentat de Dimitrie Cantemir.Toti acestia au demonstrat in cronicile sale,in lucrarile lor atat originea romana a poporului nostru cat si unitatea si latinitatea limbii romane.Astfel umanismul romanesc este preponderent legat de istoriografie,scrierea de cronici,speci ale literaturii romane vechi si forme incipiente ele prozei narative prin scrierea de cronici se evidentiaza orientarea istorica si religioasa a umanismului romanesc.Tot odata cronicarii se afla la granite intre riguarea stiintifica a cronicii si primele manifestari literare sub forma de naratiune.

referat.clopotel.ro

BASMUL CULTURAL

In slava veche **"basm**"inseamna nascocire,scornire.Termenul defineste o specie a epicului popular de regula in proza si culte cu larga raspandire,in care se nareaza intamplari fantastice ale unor personaje imaginare aflate in lupta cu forte nefaste ale naturiisau ale societatii simbolizate de zmeu,balauri,vrajitoare,etc.pecare le biruie.G.Calinescu definea basmul drept oglindirea vietii in moduri.. . .El trebuie delimitat de poveste(realista,de legenda,care urmareste explicarea unor fenomene naturale sau istorice)de snoava(scurta naratiune cu caracter aneidotic)

Clasificarea basmelor se face in functie de personaje,fapte narate,caracteristici ale relatarii,locul celor intamplate:

-basme fantastice(dominate de elementul miraculous)
-nuvelistice(mai apropiate ca si povestea de realitatea concreta)
-animaliere(dezvoltate din vechile legende la care se pot adauga sensuri alegorice)

Structura basmului releva:

-o serie de formule tipice(initiale,medi si finale)
-personaj cheie
-transfigurarea realitatii pana la idealizare

Tema basmului se concretizeaza in aventura eroica a fiintei umane,care lupta pentru apararea,recuperarea,obtinerea,impunerea unei valori,reusind in actiunea sa.Aceasta valoare este desemnata generic prin termenul de "bine" si se constituie in opozitie cu "raul"

Rolul formulelor initiale si finale:

-inrameaza lumea pe care o comunica povestitorul,avertizeaza asupra specificului ei
-fac trecerea de la lumea reala,din afara operei la lumea fitionala din interiorul operei
-avertizeaza si pregatescascultatorul sa intre in conventia unei comunicari literare
-marcheaza distanta dintre comunicarea nonliterara si comunicarea literara

*Timpul si spatiul basmului sunt mitice nedeterminante,au o ordine proprie in care nu functioneaza nici o limita,evenimentele fiind proiectate in dimensiune fabuloasa.Formulele initiale caracterizeaza acest timp fabulos prin corelarea unor elemente care in ordine naturala se exclude

*Tiparul narativ al basmului cuprinde:

-o situatie initiala,de echilibru
-un eveniment o imprejurare care deregleaza echilibrul initial
-o actiune de recuperare a echilibrului si rasplatirea eroului

Toate acestea sunt situatii tip(functii),un grad mare de stabilitate indifferent de sine si in ce mod le indeplineste,succesiunea functiilor este aceeasi,indiferent de basm,unele pot lipsi(ex:inselaciunea,altele cum sunt prejudicierea,calatoria,lupta,victoria sunt prezente in orice basm.)Unele functii sunt dispuse in perechi:interdictie-incalcare,lupta,victorie,etc.

Intriga basmului este intodeauna declansata de o situatie perturbatoare:

-un act neleguit,o prejudiciere,un furt
-o deficienta,un neajuns,o dorinta neimplinita

Personajele basmului sunt:atat oameni cat si finite imaginare grupate in doua specii opuse:personajele pozitive si negative au un caracter universal(fiul de imparat sau de om sarac,fratele cel mic,zmeu,imparatii_

-sunt secundate de donatori,personaje care il pri..pe erou in actiunea sa.

referat.clopotel.ro

POVESTIREA

Povestirea-este o specie a genului epic in proza aflata ca amploare intre schita si nuvela,in care ni se prezinta dintr-o perspectiva subiectiva,actoriala fapte pe un singur fir epic in punctul de vedere al naratorului personaj sau martor la intamplari cu accentul pe fapte si intamplari si nu pe personaje.
Trasaturi:
-naratiune subiectivizata
-perspectiva narativa actoriala
-narator personaj sau martor la intamplarile povestite
-un singur fir epic cu accent pe fapte si intamplari si nu pe personaje
-proiectarea faptelor si intamplarilor in trecut,povestite prin evocarea acestora
-oralitatea care presupune un permanent dialog,o stransa legatura intre narator si cititorul ascultator
-un anumit ceremonial al povestirii,realizarea unei atmosfere specifice care creaza suspansul si mentin interesul cititorului ascultator.

POVESTIREA IN RAMA

Povestirea in rama➔este o categorie a genului epic(numita si povestirenaratiune cu cadru"povestire in povestire")Povestirile compun de multe ori un ciclu unitary(ex:"Hanul Ancutei"de Mihail Sadoveanu,"Decamaronul Bocaccio")are o larga reprezentare din literatura antica pana in cea actuala,modelul fiind "O mie si una de nopti"

Caracteristici ale povestirii in rama:
-timpul narativ se situeaza intr-un plan al trecutului
-modalitatea preferata de relatare este onoarea
-spatiul de desfasurare este privilegiat si ocrotitor(un topos)
-mai multi povestitori relateaza intamplari pilduitoare respectand un ceremonial prestabilsi desfasurand o arta a discursului memorabil
-interesul nu se centreaza pe personaje ci pe situatiile neobisnuite de unde rezulta caracterul etic,exemplar al povestirii.

*Toposul(din grecescul topos=loc)-termenuhl este considerat ca varianta pentru notiunea de cliseu,a fost introdus de cultura romana de D.Cantemir,defineste constante pastrate prin traditii,se refera cu precadere la opera epica si are in vedere teme,motive si imagini repetabile de-a lungul evolutiei literaturii:jertfa pentru creatie,comuniunea om-natura,Victoria binelui asupra raului sunt **toposuri** preluate din folclor de literatura culta(in descrierea Moldovei)de D.Cantemir,Moldova descrisa de un topos ideal..

referat.clopotel.ro

NUVELA

Nuvela-(termenul vine din franceza"novell",si italiana novella-noutate,nuvela)=este o specie a genului epic in proza,cu o actiune mai ampla decat a schitei si a povestirii cu o constructie mai complexa,conflicte si persobaje mai numeroase,accentul cazand pe personaje si nu pe fapte si intamplari(este reprezentata si ca naratiune in versuri(ex:nuvela lui La Fontaine)in sensul actual al termenului este o creatie a Renasterii italiene si spaniole.
Caracteristicile nuvelei:
-fapte verosimile
-titlul uneori se confunda cu numele personajului principal,alteori anunta tema(direct ori symbolic)sau indica punctul de concergenta sau de conflict al elementului subiectului(ex:Alexandru Lapusneanul")
-urmareste un conflict unic,intinderea intre extreme(exista nuvele de zece sau o suta de pagini)
-intriga este riguros construita subiectul si constructia sunt clar determinate
-actiunea se concentreaza pe definirea personajelor
-personajele sunt caractere deja formate si se contureaza in general in stari conflictuale
-relatia dintre narator si personaje tinde spre obiectivare(naratorul nu se implica in subiect si se detaseaza de personaje
Tipologia nuvelei: (clasificare):
-prin raportare la curentul literar,nuvela renascentista,romantica,realista,naturalista.
-dupa criterile combinate ale subiectului cu modalitatea lui de tradare,in nuvela istorica("Alexandru Lapusneanul"),nuvela sociala ("Nerorocirile unui slujnicar"de Nicolae Filimon),nuvela psihologica,nuvela fantastica,filozofica si mitica("La tiganci")
Reprezentarea speciei. In literatura universala figureaza intre speciile cultivate cu predilectie in ultimile secole:
-in secoilul al-XIX-lea nuvela romantica,nuvela realista si naturalista(cehov)
-in secolul XX reprezentata de Th.Monn Heminewag.
-in literatura romana unii cercetatori intrevad incaputurile acestei specii odata cu cele 42 de legende din "O sama de cuvinte"de Ion Neculce,ce cuprindeau si cateva subiecte de nuvela(ex:legendele a-37-a si 41 ce infatiseaza personaje istorice precum Gh.Ghica si spatarul Nicolae Milescu➔existente complexe cu trasaturi ale unor eroi de nuvela)
-in secolul al-XIX-lea se constitue nuvela istorica romaneasca si este creatia unor scriitori de formatie clasica dar receptivi la ideile naratoare ale romantismului si la trasaturile realismului(Costache Negruzzi,M.Kogalniceanu)
Scriitorii pasoptisti fac trecerea de la modalitatea cronicareasca de consemnare a faptelor traite la opera de fictiune literara,reusind sa plasmuiasca eroi mai credibili ca viata sufleteasca decat modele reale.La mijlocul secolului al-XIX-lea si in epoca marilor clasici nuvela are o larga reprezentare➔nuvela romantica,fantastica,filozofica,realista,naturalista,psihologica,etc.
In secolul al-XX-lea foarte multi romancieri scriu mai intai nuvele asemenea lui Liviu Rebreanum,Marin Preda,etc.

referat.clopotel.ro

NUVELA FANTASTICA,FILOZOFICA SI ROMANTICA

Exemplu:”Sarmanul Dionis” de M.Eminescu-nuvela mitica,”La tiganci” de Mircea Eliade-nuvela psihologica cu implicatii naturaliste,”In vreme de razboi”de I.L.Caragiale-psihologica,”Moara cu noroc”de Ion Slavici

Fantasticul-isi are originea in atractia pentru supranatural si pentru vis,a fiintei umane in functia pe care o au acestea de a permite iesirea din limitele impuse conditiei sale.Jocul cu posibilul a fost transmis in teme care se constitue intr-un adevarat repertoriu al genului:tema dublului,tema pactului cu diavolul,tema calatoriei sufletului,tema calatoriei cosmice.

*Universul fantastic este populat cu fiinte stranii,cu obiecte neologice etc.Aceasta lume supranaturala are multe elemente in comun cu basmul,dar in acelasi timp are propriile ei legi.

***Fantasticul➔**o categorie estetica definita ca un produs al imaginatiei sau fanteziei.

Principalele sale trasaturi sunt:

-o noua dimensiune a duratei

-un alt ritm in succesiunea momentelor

-personaje antrenate in aventuri fantastice

-viziune fabuloasa asupra lumii(opusa viziunii realiste ce creaza impresia de verosimil,de autenticitate,de adevar,credibil)

*Ezitarea personajului,cititorului in nuvela fantastica=>aceasta ezitare,pendulare intre interpretarea evenimentelor citite ca efect al unor cauze naturale si interpretarea lor ca efect al unor cauze supranaturale,constitue trasaturile distinctive ale literaturii fantastice(ex:Gavrilescu,eroul nuvelei “La tiganci” si cititorul acestui text fantastic)

Transgresarea timpului reprezinta o caracteristica a universului de tip fantastic si consta in incalcarea legilor temporale specifice ordinii naturale a lumii,prin fenomene de inghetare ,incetinire,inversare,comprimare,dilatare.

Metamorfoza este transformarea unei fiinte sau a unui obiect in ceva diferit fata de natura lui primara ,este specifica ordinii supraumane si apare atat in basme cat si in literatura fantastica.

*Lectarul unui text literar fantastic

In decizia asupra calitatii fantasticului,a unui text literar,lectarul are rol foarte important,spre deosebire de textul realist unde rolul esential il detine autorul(naratorul).Nici un cititor de literatura fantastica nu poate ramane,caci faptele insolite contrazic mereu realitatea perceptiilor sale din lumea inconjuratoare obligandu-l sa reactioneze,sa participle afectiv la intamplarile narate.

Seductia,teama,uimirea -sunt principalele forme de manifestare a implicarii cititorului in povestirea fantastica.Lecturanu e relaxarea spirituala,ci o parcurgere tensionata a textului pana la forma unei dispute mentale(intre narator si receptor)in privinta acceptarii finale sau a negarii producerii unui fapt irational.De aceea intriga,constructie epica este dirijata cu abilitate de autor catre receptare favorabila a insolitului-nu ca pe o altalume drept o parte integranta a insesi lumii reale.

Lumea fantastica nu se ofera niciodata de la sine,ea trebuie cucerita,iar solutiile gasite de receptorii acestui imaginar contradictoriu sunt mereu perfectibile si raman inepuizabile.

referat.clopotel.ro

NUVELA PSIHOLOGICA

Nuvela psihologica (cultivata de I.L.Caragiale,B.Stefanescu Delavrancea,I.Slavici si in secolul al-XX-lea de Gib.Mihaescu,LRebreanu,Marin Preda)

Trasaturi:

-orientare spre universal realitatii immediate
-analiza procesului de integrare a individului patriarchal in modernitate si a efectelor aromatice asupra vietii sale sufletesti(tipul inadoptabil)
-conflictele vizeaza nivelul existential al personajelor nu numai pe cel social sau sentimental
-descopera complexitatea sufletelor simple(taranii,targoveti,hangii,etc.)
-temele predilecte:furia,obsesia,erosul,dezumanizarea etc.
-analiza psihologica se impune in contextual preocuparilor stiintifice legate de ereditate(in nuvela naturalista)tipurile umane etc.

Obesrvatii:
-analiza psihologica realizata de I.Slavici,folosind mijloace de investigatie,si de expresie realista.
-analiza psihologica a devenirii personajului se poate realize prin dialog stil indirect liber si monolog interior
Analiza psihologica-este o modalitate de sondare a subiectivitatii personajelor pentru a evidential tensiunile,cautarile,traumele vietii interioare.Pana in secolul al -XX-lea elementele de observatie psihologica erau dominatii de actiune.In secolul al -XX-lea apare atat o schimbare tematica,cat si o diversificare a tehnicilor de investigare a personaje;or

Mitul

Mitul -este o poveste fabuloasa care cuprinde credintele popoarelor despre originea universului si a fenomenelor naturii,despre zei si eroi legendari.Prin generalizare mitul defineste o poveste,o legenda,un basm
In literatura romana exista mai multe mituri fundamentale printre care mitul existentei noastre pastorale(Miorita),mitul erotic(ilustrat de zburator)mitul creatiei ca rod al suferintei(Manastirea Argesului)

Fabulosul

Este un mod de reflectare a lumii,definit in opozitie cu verosimilul,credibilul caracterizat prin intamplari si personaje care sunt exclusive produsul imaginatiei fara correspondent in lumea reala(caracteristicile pe care le implica universal de tip fabulos apartin supranaturalului)Adesea fabulosul este folosit ca sinonim al fantasticului,miraculosului si straniului(basmul este numit fantastic termenul avand in acest context sensul ca apartine imaginarului,care nu are o existenta reala

Epopee

Este o specie a genului epic,o naratiune ampla in versuri cu intriga complexa,actiune complicata in care se povestesc intamplari eroice,legendare sau istorice la care iau parte si forte supranaturale(ex:”Iliada si Odiseea “si “Eneida”de Vergilius,”Tiganiada “de Ion Budea Gaileanu)

referat.clopotel.ro

ROMANUL

Scurt istoric.

Termenul de roman vine din francezul"roman"si a fost atestat mai intai in Franta incepand cu a doua jumatate a secolului al-XIX-lea,cu toate ca originea sa este foarte greu de precizat.Se stie ca din secolul al-XIII-lea devine o specie literara exclusiv in proza.

Fiecarei perioade ii este specific un anumit tip de roman:

-de exemplu in Renastere secolele XIV-XVI,romanul alegoric,eroic.
-in secolul al -XVIII-lea romanul de aventuri,sentimental,filozofic
-in secolul al-XIX-lea romanul realist
-in secolul al-XX-lea,cand romanul cunoaste o extraordinara diversificare,romanul realist,modern,obiectiv,noul roman,romanul de analiza,etc.

Astazi romanul este cel mai frecvent tip de proza literara.In conditiile in care granitele dintre genurile si speciile literara traditionale dispar.In literatura romana primul roman romanesc a aparut in secolul al-XVIII-lea in anul 1705 si apartine lui Dimitrie Cantemir si se numeste "Istoria hieroglifica".In secolul al-XIX-lea romanul este intens cultivat in epoca pasoptista.Au scris romane:Kogalniceanu-"Tainele inimii",Dimitrie Bolintinenu-"Manoil si Elena"etc.,Nicolae Filimon si romanul sau "Ciocoii vechi si noi"publicat in 1867,marcheaza un prim moment important in istoria romanului romanesc,urmat de ciclul de romane scris de Duiliu Zamfirescu 1881-1882-1892,printre care "Viata la tara"si "Tanase Scatiu"iar in secolul XX Ion Slavici cu romanele sale printre care "Mara"publicat in 1906,face trecerea spre epoca interbelica,cand romanul romanesc a cunoscut o inflorire si o diversificare fara precedent.Liviu Rebreanu "Ion","Padurea Spanzuratilor",Mihail Sadoveanu,"Baltagul","Fratii Jder","Neamul soimarestilor"etc.Camil Petrescu sau "Ultima noapte de dragoste intaia noapte de razboi","Patul lui Procust,Mircea Eliade cu "Nunta in cer","Mai trei".
Dupa al doilea razboi mondial romanul romanesc ramane specia literara preferata de prozatorie printre care M.Preda "Morometii","Marele singuratic","Deliriul","Cel mai iubit dintre pamanteni","Groapa",Mircea Cartarescu"Nostalgia"

DEFINITIA SI CARACTERISTICILE ROMANULUI

Romanul-este cea mai ampla specie a genului epic in proza cu o intriga complicata,o actiune complexa desfasurata pe mai multe planuri,conflicte puternice,sustinute de un numar mare de personaje si in care se folosesc nenumarate formule narative

Caracteristici:

-structura narativa ampla si intriga complicata
-desfasurarea subiectului pe mai multe planuri
-combinarea unor nuclee narative distincte
-un numar de personaje deosebite ca pondere in ansamblul epic
-prezentarea destinului unor personaje bine individualizate sau a unor grupuri de indivizi
-conflicte puternice,complexe de natura interioara sau exterioara
-o mare varietate de forme

referat.clopotel.ro

ROMANUL TRADITIONAL

Clasificarea romanului este diversa,aceasta specie literara clasificandu-se dupa:
- amploare in:roman fresca,roman ciclic,roman fluviu etc

- curentul literar in:roman realist,post-modernist etc.

-ceea ce reprezinta in raport cu realitatea in:roman fantastic,alegoric,etc.

- structura textului in:roman traditional,modern,etc.

- tehnica narativa in:roman de tip balzacian,prouscian,roman de analiza,roman subiectiv,etc.

Romanul traditional.Acest tip de roman a fost realizat in literatura romana inca din epoca pasoptista,a fost cultivat pe tot parcursul secolului al-XIX-lea si sporadic in 1920.Primele romane traditionale ii apartin lui Dimitrie Bolintineanu,cel mai important roman traditional din secolul al-XIX-lea este “Ciocoii vechi si noi”de Nicolae Filimon iar in secolul XX romanele lui I.Slavici si ale lui M.Sadoveanu

Trasaturile romanului traditional:

-un astfel de tip de roman promoveaza originalitatea sufletului national prin atractia pentru social istoric si spatiul geographic romanesc,preocuparea pentru folclor si obiceiuri

-respecta tiparele scrisului accesibil si naratiunii omnisciente

-problematica abordata este sociala si psihologica de ilustrare a complexitatii societatii si individului,reflecta frecvent mediul rular si mai rar pe cel citadin

-personajele sunt tipuri representative pentru epoca si categoriile sociale pe care le reprezinta,ele au un caracter constant si o evolutie previzibila

-structur textului narativ se caracterizeaza prin naratorul omniscient,timpul concret,obiectiv si cronologic

-naratiunea vizeaza obiectivitatea asociind povestirea si dialogul ca moduri de expunere dominante

-conflictele esentiale sunt exterioare de natura economica sau sociala iar actiunea se desfasoara cronologic prin inlantuirea momentelor subiectului

-predomina stilul direct impletit cu cel indirect

referat.clopotel.ro

ROMANUL REALIST

Romanul realist-are trasaturile generale ale realismului si anume obiectivitatea,tipicitatea,veridicitatea,caracterul critic iar personajul realist provine din toate mediile sociale si este personajul tipic care evolueaza in imprejurari tipice.
In literatura universala modelul narativ realist este configurat de romanele unor scriitori ca:Balzac,Tolstoi si Stendhal.In literatura romana primul romana primul roman realist este "Ciocoii vechi si noi"de Nicolae Filimon urmat de romanele lui Duiliu Zamfirescu-"Ciclul Comanestilor"urmat la inceputul secolului XX de romanele lui I.Slavici.iar in epoca interbelica de romanele lui Liviu Rebreanu"Ion","Padurea spanzuratilor",de romanele lui M.Sadoveanu"Baltagul"iar in epoca postbelica romanul realist a fost cultivat de Marin Preda.

Trasaturile romanului realist:

-sursa de inspiratie in romanul realist este lumea de zi cu zi,pe care autorul o recreaza respectand principiul adevarului

-coerenta este o trasatura fundamentala a romanului realist,care il face pentru cititor credibil si convingator

Instantele narative in romanul realist:

-autorul isi propune sa oglindeasca lumea in toata complexitatea ei,creaza ca un deniurg iluzia unei lumi aevea,a vietii obiective mai reala decat realitatea insasi si aspira spre totalitate in planul continutului si al formei.

-naratorul este omniscient si obiectiv,face o relatare voit neutral si impersonala a evenimentelor la care ia parte personajul si nu intervine prin comentarii si explicatii,lasand personajele sa se miste si sa se caraterizeze singure

-cititorul este introdus intr-un univers care este sau devine familiar si despre care va fi informat si documentat.Pentru cititorul romanului realist detaliul este foarte pretios pentru ca ii ofera iluzia realului.El cititorul se identifica mai putin cu personajul principal si mai mult cu naratorul omniscient

-personajul devine in romanul realist o instanta importanta a discursului narativ,el are rolul de mediator in relatia autot-narator-cititor.Personajul este exponential pentru o categorie sociala prin felul in care isi traieste drama.Ca orice personaj realist reprezinta o tipologie,este personaj tipic care evolueaza in imprejurari tipice iar evolutia sa este realizata prin opozitii si corelatii cu alte personaje

referat.clopotel.ro

STRUCTURA ROMANULUI REALIST

Romanul realist respecta prin structura sa principiul cauzalitatii si al coerentei,are o desfasurare cronologica logica iar perspectiva narativa este auctoriala.Materialul epic bogat nu exclude analiza psihologica care este facuta insa din perspectiva naratorului omniscient ,conflictul este generat de obicei de dorinta de parvenire a unui personaj,de lupta de putere sau pentru o pozitie sociala mai buna,de iubirea impartasita sau neimpartasita,interesata sau dezinteresata,de obtinerea unei mosteniri etc.

Descrierea facuta de narator are functia de a prezenta cadrul actiunii,de a crea atmosfera,de a include elemente cu valoare simbolica sau de anticipare,de a crea impresia de verosinilitate a lumii fictionale.

Coerenta
se realizeaza prin succesiunea descrierilor a scenelor,episoadelor intr-o ordine care implica antiteza,gradatia sau paralelismul

Constructia subiectului evidentiaza succesiunea naratoriala cronologica
Incipitul are o valoare importanta in constructia subiectului romanului realist prin renuntarea la conventii ce estompeaza distinctia intre realitate si fictiune,prin el se surprinde cadrul unei lumi existente in care naratiunea pare ca se inscrie in desfasurarea vietii insesi,ex:descrierea mediului:oras,strada,casa,fixarea timpului, si a locului actiunii,un dialog prin care se intra in mijlocul evenimentelor sau referirea la un eveniment anterior sau la unul aflat in desfasurare.

Expozitiunea
-se poate realiza prin convocarea(adunarea personajelor principale cu un anumit prtext,exemplu:hora in romanul “Ion”de Liviu Rebreanu)sau adunarea cu scopul jocului de table sau de carti in “Enigma Otiliei de George Calinescu,calatoria in acelasi compartiment etc.

Deznodamantul
-este cert ca marcheaza o rezolvare a conflictelor,nu lasa loc interpretarilor cititorilor asa cum se intampla in romanul cu final deschis

Finalul
-evidentiaza viziunea scriitorului care intentioneaza sa realizeze o interpretare a lumii la fel de complexa si de adevarata ca si lumea reala.Prin final se asigura coerenta elementelor care compun intregul precum si unitaea viziunii artistice.Finalul poate coincide sau cu deznodamantul.

referat.clopotel.ro

ROMANUL REALIST DE TIP BALZACIAN

A fost creat de scriitorul francez Honori de Balzac.Acest tip de roman are trasaturile generale ale romanului realis:obiectivare,veridicitate,coerenta,tipicitate,etc.la care se adauga **trasaturile specifice** cum sunt:
-studiul societatii si al cauzelor,efectelor sociale prezentate prin intermediul tipurilor sociale prezentate de personaje etc.,principalul obiectiv al scriitorului unui astfel de tip de roman
-preferinte pentru teme ca:mostenirea,paternitatea,arivismul etc.
-prezentarea tipurilor umane in stransa legatura cu mediul social
-accentul cade pe amanunte tipic semnificati(in conceptia lui Balzac romanul trebuie sa fie "adevarat in detaliu")
-tehnica narativa balzaciana presupune:maxima obiectivare,naratorul omniscient,fixarea caracterelor in spatiu sit imp,descrierea amanuntita a cadrului actiunii,interesul pentru arhitectura cladirilor,interioare,opere de arta,crearea de tipuri prin surprinderea a ceea ce este esential,prin aspecte fizice,vestimentare,trasaturi morale,prezentarea personajului intr-o diversitate de circumstante care ii configureaza personalitatea

Acceptii ale termenului "modern" in literatura(se defineste in opozitie cu termenul "traditional")

-fiecare epoca afirma scriitori novatori care sunt moderni prin atributiile creatiei lor
-in operele scriitorilor din perioadele mai vechi se pot identifica astfel de elemente estetice prin care devin contemporani prin esenta moderna a creatiei lor
Literatura romana moderna-incepe de la 1830-1840 etapa din care dateaza preocuparile scriitorilor pentru actualizarea problematicii si a formelor de expresie artistica in spiritual European
In perioada interbelica Liviu Rebreanu si H.P.Benges anunta orientarile moderne ale prozei secolului XX Cenaclul"Zburatorul"condos de critical literar E.Lovinescu promoveaza aceasta orientare ca expresie a modernismului opus traditionalismului.
Caracteristicile operelor literare moderne
a)opozitia fata de subiectele si normele narativ-traditionale

b)inlaturarea ideilor unanim acceptate,a falsemituri a reprezentarilor conventionale

c)intelectualizarea procesului artistic prin preocuparea pentru:
-viata citadina
-problematica specifica intelectualuilui
-cazurile de constiinta

d)experimentarea noilor formule artistice

referat.clopotel.ro

ROMANUL MODERN

Ca model=>romanul de analiza,cunoscutsi sub denumirea de roman de tip proustcian(de la creatorul acestui tip de roman➔Marcel Proust)noul roman.In literatura romana a fost teoretizat,printre altii si de Camil Petrescu si reprezinta cea de a doua orientare moderna a prozei interbelice
*Romanul subiectiv(romanul de analiza)=este o scriere in care atentia scriitorului se concentreaza asupra psihologicului
***Instantele narative:**

Autorul➔mediaza intre cititor si personaj,isi propune sa absoarba lumea in interiorul constiintei.El nu mai este deniurg in lumea imaginarului,ci descopera limitele existentei umane,are o perspectiva limitata si subiectiva,completata adesea cu opinii programatice despre literatura.

Cititorul➔se identifica cu naratorul alaturi de care investigheaza lumea launtrica a personajelor,are acces in intimitatea personajelor-narator si prefera explorarea sufletului in locul explorarii lumii

Naratorul➔se afla in ipostaza de personaj-narator ce inlocuieste naratorul omniscuient din romanul realist obiectiv,ceea ce potenteaza drama de constiinta

Personajul➔este dilemmatic,sfasiat de contradictii,un individ singular,imprevizibil,inadept,hipersensibi,cunoscut din interior este fie personajul narator fie personajul reflector,purtatorul de cuvant al autorului,se sporeste impresia de autencitate si ilustreaza modernitatea viziunii artistice,este un cautator al semnificatiilor al sensului actiunilor.

*Opera
Problematica este dominant analizatica,investigheaza trairile eroilor si mediul citadin
*Constructia se caracterizeaza prin:
-acronica ce inlocuieste cronologia,principiile cauzalitatii si coerentei specifice romanului realist,nemaifiind respectate(acronie=artificial in constructia unui text narativ care implica neconcordanta intre timpul real si al desfasurarii evenimentelor si cronologia lineara a naratiunii lor)
-rememorarea accidentala a nui eveniment anterior,rasturnari cronologice
-analepsa
-actiunea este discontinua cu reveniri in timp si spatiu
-atentia acordata faptelor banale,lipsite de semnificatii majore fara sa fie refuzate inseratiile in planul social.

referat.clopotel.ro